

TMMOB İZMİR İKK KARABURUN RES RAPORU

10 Ağustos 2012 tarihinde Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi 2. Başkanı Ahmet **TOMAR**, Orman Mühendisleri Odası Ege Bölge Şubesi YK üyesi Rafet **ERŞEN**, Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi YK üyesi Mustafa **ÇINARLI**, Çevre Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Teknik Sorumlusu Meltem **AKBAY**'ın katılımı ile Karaburun STK temsilcileri ile beraber Karaburun Yaylaköy'de bulunan Karaburun Rüzgar Elektrik Santrali (RES) inşaatında yapılan inceleme gezisi sonucu bu rapor hazırlanmıştır.

Ülkelerin enerji talepleri kalkınma, sanayileşme, Şehirleşme, teknolojinin yaygınlaşması, refah ve nüfus artışına paralel olarak hızla değişmektedir. Ülkelerin ekonomik gelişmelerinin sürdürülebilmesi ve çağdaş yaşam standartlarının sağlanabilmesi için vazgeçilmez bir kaynak niteliğinde olan enerjinin, sürekli ve güvenli olarak arz edilmesinin yanı sıra düşük maliyetli olarak arz edilmesi de büyük önem taşımaktadır. Çünkü enerji üretim faaliyetleri içinde önemli bir yer tuttuğundan ülkelerin uluslararası rekabet gücünü belirleyen en önemli faktörlerden biridir. Dünyada enerji kaynaklarının kısıtlı buna karşın enerji talebinin artıyor olması ülkelerin enerji politikalarının önemini artırmaktadır.

Rüzgar Enerjisi hava koşullarına ve topoğrafik şartlara göre değişim göstermektedir. Rüzgar enerjisi yatay ve düşey eksenli rüzgar türbinleri ile mekanik enerjiye dönüştürülmekte, su pompalamakta veya elektrik üretimi amacıyla da bu mekanik enerjiden yararlanılmaktadır. Pek çok avantajının yanı sıra rüzgar enerjisi kullanım amacıyla rüzgar türbini ve rüzgar tarlaları kurulması sırasında görsel ve istatistik olarak kısıtları ve çevreyi etkilemesi, gürültü oluşturması, kus ölümlerine neden olması, haberleşmede parazitler meydana getirmesi gibi dezavantajları bulunmaktadır.

Türkiye'nin rüzgar enerjisi potansiyeline ilişkin sağlıklı ölçüm sonuçlarına ve çıkarılmış rüzgar atlasına dayalı kesin veriler yoktur. Rüzgar enerjisi zenginliği sırasıyla Marmara, Ege, Akdeniz ve Karadeniz kıyı alanlarında bulunmaktadır. Ayrıca Güneydoğu Anadolu, Anadolu'nun belli kesimlerinde rüzgarca zengin yönlerin var olduğu bilinmektedir. Türkiye'nin ekonomik rüzgar potansiyelinin 50 milyar kWh/yıl olduğu kestirilmektedir. Bu potansiyelin değerlendirilmesi için gereken kurulu rüzgar gücü ise 20 000 MW'dır. Bugün Türkiye'de ölçümlerle kanıtlanmış güvenilir 12,4 milyar kWh/yıl rüzgar potansiyeli, yaklaşık 5000 MW kurulu güçle değerlendirilmeyi beklemektedir.

Yapılan inceleme gezisinde Yaylaköy'de kurulan Karaburun Rüzgar Elektrik Santrali (RES) inşaatında mer'a ve zeytinlik alanların zarar gördüğü, zeytinlik alanların sulanması amacı ile özel kişilerce inşa edilen 2 adet küçük sulama göletinin atıl duruma getirildiği, köyün en önemli geçim kaynağı olan mer'aya dayalı keçi yetiştiriciliğinin zarar gördüğü tespit edilmiştir. **Hatlar boyunca çekilen tel örgülerin keçilerin mer'ada dolaşımını ve otlanmasını kısıtladığı gibi , yapılan incelemede bazı yol kenarında açılmış olan şevlerden dolayı bazılarında ise kot farkı meydana getirmek suretiyle bu bölmelere toprak işleme amaçlı traktörle geçiş imkânsız hale gelmiştir. Meydana gelen bölmelerde bazılarında giriş için kapı yapılmadığı da tespit edilmiştir.**

Santralin işletmeye alınması ile gürültüye duyarlı / hassas olan keçilerin süt veriminde düşme olacağı, zaman içinde yörede keçi yetiştiriciliğinin yok olacağı görülmektedir. Her türlü elverişsiz yaşam koşullarının egemen olduğu Yaylakö'de yaşayan insanların en önemli ve hatta çoğu kez tek geçim kaynağını keçi yetiştiriciliği oluşturması bu etkilenmenin doğuracağı etkilerin sosyal boyutunun önemini göstermektedir.

Arazi incelemesi sonrası Yaylaköy'de kurulan Karaburun Rüzgar Elektrik Santrali (RES) ile ilişkili izin süreci ile ilişkili yaptığımız araştırmada ve verilen mahkeme kararlarının incelenmesinde ülkemizde çevrenin belirli kesimlere nasıl peşkeş çekildiğinin, yöre halkının geleceğinin yatırım adı altında yok sayıldığı yapılan yatırımların çevresel ve sosyal etkilerinin hiç dikkate alınmadığı somut bir örneği görülmüştür. Bir diğer tespitimiz de kamu kurumlarının vatandaş odaklı değil de şirket odaklı raporlar hazırlayıp, karar alıcıları yanlış yönlendirmesidir. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı İl Müdürlüğü elemanlarının şikayet / talep üzerine hazırladıkları raporlarda bu durum açıkça görülmektedir.

Zeytin yetiştiriciliği için tahsis edilen bu alanlara yönelik Tarım Gıda ve Hayvancılık İl Müdürlüğü “ **Enerji Piyasası Düzeneleme Kurumu Kamulaştırma Dairesi Başkanlığının ve İzmir İl Özel İdaresinin tanrı dışı kullanım izni için Müdürlüğümüze müracaatları gereği söz konusu arazi incelenmiş ve söz konusu parsel üzerinde 1-2 yaşlarında zeytin fidanları bulunmasına rağmen toprak ve topoğrafik özellikleri itibarıyla arazinin zeytin yetiştiriciliğine elverişli olmadığı, ekonomik olarak ürün alınmayacağı, arazinin % 12-30 eğimli olduğu toprak, derinliğinin 0-20 cm arasında değiştiği, ana kayanın yer yer yüzeyde yer aldığı, çok yoğun taşlılık, şiddetli erozyon, tarımsal üretim açısından önemli bir potansiyel taşımadığı ve kuru marjinal tarım arazisi niteliğinde olduğu tespit edilmiş olup Bakanlığımız Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğünün 11.08.2008 tarih ve B.12.0.TUG.O.11.509.03.01-5415_sayılı yazısındaki açıklamalar da dikkate alınarak söz konusu**

alanlar 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun kapsamında zeytinlik alan olarak değerlendirilmemiştir.” İfadesine yer vererek rapor düzenlemektedir.

Aynı Bakanlığın Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğünün, Zeytinlik saha tanımlaması, söz konusu kanunda yer almamasına rağmen teknik olarak; orman sınırları dışında kalan, dekarda ortalama minimum 10 adet kültür çeşidi zeytin bitkisinin yer aldığı verim çağında veya henüz verime yatmamış genç zeytin varlığına sahip araziler ile içindeki iklim ve toprak özellikleri yönünden zeytinlik tesis edilmesine müsait boş veya diğer kültür bitkilerinin yer aldığı emsal alanlar veya yabancı zeytin varlığına sahip olup, aşılama suretiyle zeytinlik tesisine elverişli her türlü makilik yerler, zeytin sahası olarak tanımlanmaktadır.

Yaylaköy’de kurulan Karaburun Rüzgar Elektrik Santrali (RES) inşaatının yöredeki tarımsal faaliyetleri engellediği, yörede sürdürülebilir tarımı olanaksız hale getirdiği gibi planlama ilkelerine aykırı inşa edildiği hazırlanan bilirkişi raporları ve mahkeme kararlarında görülmektedir.

4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu hükümleri doğrultusunda Elektrik Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından İzmir ili Karaburun ilçesi Yayla Köyü mevkiinde kurulan Karaburun Rüzgar Elektrik Santrali (RES) üretim tesisinde 29/05/2008 tarihinden itibaren 49 yıl süreyle üretim faaliyeti göstermek üzere Lodos Elektrik Üretim Ticaret A.Ş. ye E.Ü/1622-4/1177 numaralı üretim lisansı verildiğini, EPDK'nın 23/07/2009 tarihli ve 2187/1 sayılı kararı ile EPDK'nın 29/05/2008 tarihli ve 1622- 4 sayılı kararı ile anılan Karaburun Rüzgar Elektrik Santrali (RES) üretim tesisinin Kurulması için gerekli olan Maliye Hazinesi mülkiyetindeki mallar üzerinde bulunan ağaçların kamulaştırılabilmesi amacıyla, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 15/c maddesi, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 7 ve 19 uncu maddeleri gereğince kamulaştırma kararının verilmesi ve bu kamulaştırma işleminde **30/09/2004** tarih ve **25599** sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan EPDK 'ca yapılacak kamulaştırmalarda 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27.maddesinin uygulanmasına dair Bakanlar Kurulu kararının uygulanmasına karar verildiğinden İzmir ili Karaburun ilçesi Yayla Köyü mevkiinde bulunan 163 Ada 37 parsel nolu taşınmazın 72.352,30 m2 lik alanına denk gelen kısmında taşınmaz üzerinde bulunan ağaçlar ve muhtesatı ile birlikte ağaçların kamulaştırılmasına esas olmak üzere 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. Maddesi gereğince kamulaştırma bedelinin tespiti ile kamulaştırmayı yapan idare EPDK adına ve üretim lisansı sahibi Lodos Elektrik Üretim Ticaret A.Ş. lehine acele el konulmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Talep kamu yararı kararı üzerine Bakanlar Kurulu kararı gereğince Karaburun Rüzgar Elektrik Santrali (RES) inşaatı alanında kalan davalıya ait taşınmazın 4650 sayılı Kanun ile değişik 2942 Kamulaştırma Kanununun 27.maddesi gereğince acele kamulaştırma sebebi ile bedel tespiti ve taşınmaza el koyma istemine ilişkindir.

Talebe konu taşınmaza ait tapu kaydı incelenmiş, 2942 sayılı Kanunun 27. maddesinde düzenlenen talebin niteliği gereği karşı tarafa tebligat yapılmamıştır.

4650 sayılı Kanun ile değişik 2942 sayılı Kanunun 27. maddesine göre acele kamulaştırma yapılabilmesi için 27. maddeye göre işlem yapılacağına dair Bakanlar Kurulu kararı alınmış olması, kıymet takdiri dışındaki işlemlere sonradan tamamlanmak üzere idarece değerinin tespitinin istenmesi, belirlenen değer bankaya mal sahibi tarafından yatırılması, para yatırıldıktan sonra idarece el konulması gerekir. Bakanlar Kurulunun 30/09/2004 tarih ve 2004/7892 sayılı kararı ile EPDK lehine yapılacak kamulaştırmalarda 2942 sayılı Yasanın 27.maddesinin uygulanmasına karar verildiği, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Yasası hükümleri doğrultusunda EPDK tarafından İzmir ili Karaburun ilçesi Yayla köyü mevkiinde kurulacak olan Karaburun Rüzgar Elektrik Santrali tesisi için 29/05/2008 tarih ve 1622-4 sayılı kara ile 49 yıl süreyle üretim faaliyeti göstermek üzere, Lodos Elektrik Üretim Ticaret A.Ş.'ye EÜ/1622-4/1177 sayılı üretim lisansı verildiği, TC Elektrik Piyasası Düzenleme Kurumunun 23/07/2009 tarih ve 2187/1 sayılı kararı gereğince kamulaştırma kararı alındığı görülmüştür.

Planlamaya İlişkin olarak ilgili bilirkişi raporunda;

İzmir İli, Karaburun İlçesi, Parlak, Bozköy ve Yayla Köylerinde Rüzgar Enerji Santrali (RES) amaçlı 1/1000 ölçekli ilave ve Revizyon Uygulama İmar Planı ile 1/5000 ölçekli İlave ve Revizyon Nazım İmar Planının onaylanmasına ilişkin izmir il Genel Meclisinin **07. 12.2010** gün ve 494 sayılı kararının ve onaylanan RES yapımı amaçlı 1/5000 ölçekli İlave Revizyon Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli İlave Revizyon Uygulama İmar Planında öngörülen özel amaçlı arazi kullanım kararlarının, üst ölçekli plan olan Manisa-Kütahya-İzmir Planlama Bölgesi **1/100.000** ölçekli Çevre Düzeni Planı ve bu plana ait Plan Uygulama Hükümlerinde belirtilen hususlara aykırılık taşımadığı, Ancak;

•Dava konusu imar planları ile öngörülen mekansal düzenlemenin, sadece yapılmak istenen RES yatırımına endeksli olarak tariflenmesi,

- Dava konusu taşınmazın ve yakın çevresinin birlikte değerlendirildiği bir yaklaşımın benimsenmemiş olması ve bölgesel özellikleri dikkate alan ve bütünleştiren bir stratejinin benimsenmemiş olması,

- Planın ölçek özellikleri ve detay düzeyi dikkate alındığında, plan sınırının RES tribünleri ile bunlara erişimi sağlayacak olan ulaşım yolları ile sınırlı tutulması,

- Ulaşım akslarının, kırsal alanda erişimi sağlayan bir ulaşım politikasının parçası olarak ele alınmaması,

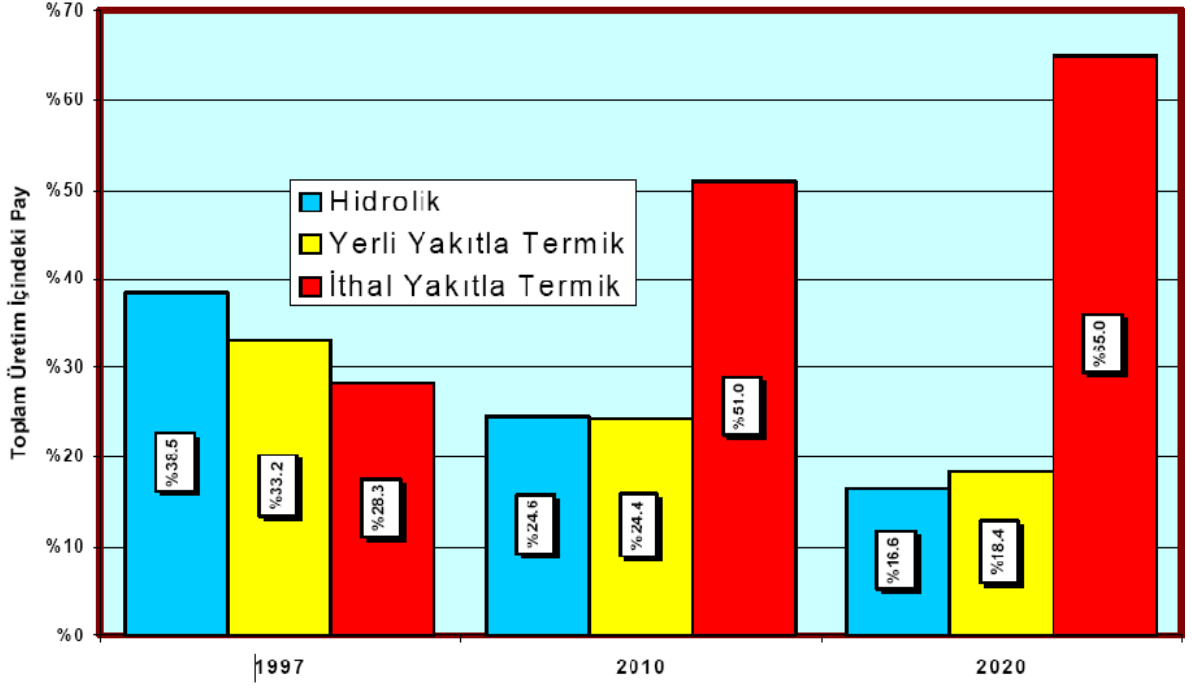
- Kırsal alanda yapılan bir planlama olmasına karşın, doğal ve kırsal alanlara yönelik herhangi bir strateji geliştirmemesi,

- Alanda gelecekte söz konusu olabilecek başka benzer yatırımların gereksinim duyacağı mekânsal süreci yönetme çabası taşınmaması ,

- Bu yönleriyle gerek mevzuatta tariflenen imar planı tanımının içeriğiyle ve gerekse de planlama biliminin gerekleri ile örtüşmemesi,

Üst ölçekli 1/100. 000 ölçekli Çevre Düzeni Planında dava konusu taşınmaza ilişkin öngörülen "Çayır-Mera Alanları" plan kararına yönelik Plan Hükümleri Madde 7. 11.de belirtilen bu alanların bütünlüklü korunması gerekliliğinin gözetilmemiş olması,

Aynı planın Plan Hükümleri 7.2.1. 8 maddesinde potansiyelin değerlendirilmesine ve doğal ortamın korunmasına yönelik kararların, Planlama Alt Bölgesi Planında geliştirilmesi" gerekliliğinin yerine getirilmemesi, nedenleri ile dava konusu 1/5000 ölçekli ilave Revizyon Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli İlave Revizyon Uygulama İmar Planının şehircilik ilkeleri, planlama esasları, plan tekniği ve kamu yararına uygun olmadığını vurgulanmaktadır.

Sekil 1: Türkiye Elektrik Üretimini Kaynaklara Göre Planlanan Gelişimi